

Wymagania weterynaryjne przy pozyskiwaniu mleka surowego wprowadzanego na rynek

Mleko surowe powinno pochodzić od krów:

- które dają co najmniej 2 l mleka dziennie ze stad uznanych za urzędowo wolne od gruźlicy, urzędowo wolne od brucelozy. Oznacza to, że jeśli do stada zakupiono bydło po ostatnim badaniu w kierunku brucelozy i gruźlicy należy posiadać decyzję potwierdzającą, że gospodarstwo z którego pochodzi zakupiona sztuka jest urzędowo wolne od tych dwóch chorób bydła, bądź należy posiadać wyniki badań zakupionej sztuki przeprowadzone przed lub tuż po zakupie na własny koszt.
- u których nie występują objawy chorób zakaźnych zwierząt przenoszonych na człowieka poprzez mleko,
- które są w dobrym ogólnym stanie zdrowia, bez widocznych objawów chorobowych, w tym wycieku z narządów rodnych, zapalenia jelit z biegunką i gorączką oraz rozpoznawalnego zapalenia wymienia,
- które nie wykazują uszkodzeń wymienia mających wpływ na jakość mleka
- którym nie podawano żadnych niedozwolonych substancji lub produktów, a w przypadku produktów dozwolonych zachowano okresy karencji.

Zbiorniki na mleko, z wyłączeniem konwi, pomieszczenia, instalacje i sprzęt mogą być używane do produkcji innych środków spożywczych, jeżeli zostaną podjęte środki zapewniające uniknięcie zanieczyszczenia lub pogorszenia jakości mleka lub produktów mlecznych (higiena używanego sprzętu do pozyskiwania, przechowywania i transportu mleka).

Pomieszczenia do doju, przelewania i przechowywania mleka lokalizuje się i wyposaża w sposób wykluczający zanieczyszczenie mleka. Pomieszczenia te powinny być:

- łatwe do czyszczenia i odkażania
- wyposażone w: ściany i podłogi łatwe do czyszczenia w miejscach, w których istnieje możliwość ich zanieczyszczenia, podłogi ułatwiające odpływ cieczy i usuwanie zanieczyszczeń, wentylację (grawitacyjną, np. uchylne okno, ale zabezpieczone przed dostępem owadów lub mechaniczną np. wentylator) i naturalne lub sztuczne oświetlenie, sprzęt i urządzenia do produkcji łatwe do mycia, czyszczenia i odkażania
- zaopatrzone w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi, w ilości dostosowanej do wielkości produkcji, używaną przy doju i czyszczeniu urządzeń i sprzętu do produkcji mleka i produktów mlecznych, przy czym jej jakość powinna być potwierdzana badaniami przeprowadzanymi zgodnie z przepisami o wymaganiach dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, co oznacza, że należy posiadać zaświadczenie, że woda używana w gospodarstwie nadaje się do spożycia przez ludzi. W przypadku wody z wodociągu gminnego takie zaświadczenie uzyskuje się w urzędzie gminy, w przypadku własnego ujęcia wodę należy przebadać na własny koszt w kierunku mikrobiologicznym w Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej.
- zabezpieczone przed kontaktem ze źródłami zanieczyszczeń, takimi jak toalety i miejsca składowania obornika czyli obora, w której pozyskiwane jest mleko lub miejsce jego przelewania nie mogą się bezpośrednio kontaktować, np. przez nieszczelne drzwi z pryzmą obornika.

Ściany i podłoga powinny być łatwe do czyszczenia tzn. gładkie, nienasiąkliwe i zmywalne. Pod tym pojęciem dopuszcza się zarówno glazurę, jak i lamperię olejną na ścianach, glazurę jak i wodoodporny gładki beton ze spływem na posadzce.

Pomieszczenia do przechowywania mleka oddziela się od pomieszczeń, w których przetrzymywane są zwierzęta oraz wyposaża się w zabezpieczenia przed dostępem szkodników (np. jeśli jest uchylne okno, należy je zabezpieczyć siatką).

Przenośne urządzenia do doju (dojarka) powinny:

- być używane w miejscach zaopatrzonych w wodę zdatną do spożycia przez ludzi w wystarczającej ilości, używaną przy doju i czyszczeniu urządzeń i sprzętu służącego przy produkcji
- być usytuowane na terenie wolnym od odchodów i innych odpadów (higieniczne pomieszczenie)
- zabezpieczać mleko przed czynnikami szkodliwymi przez cały okres jego pozyskiwania.

W gospodarstwie produkcyjnym zapewnia się możliwość skutecznego oddzielenia od reszty stada zwierząt zakażonych lub podejrzanych o zakażenia.

Zwierzęta wszystkich gatunków nie mogą mieć dostępu do pomieszczeń i miejsc, gdzie przechowuje się, przelewa lub schładza mleko.

Dój przeprowadza się w warunkach higieny. Niezwłocznie po jego zakończeniu mleko surowe umieszcza się w czystym miejscu, zapewniającym ochronę przed zanieczyszczeniem. Urządzenia i sprzęt używane do doju, przelewania lub transportu mleka surowego wykonuje się z materiału gładkiego, łatwego do mycia i dezynfekcji, odpornego na korozję i niewpływającego na skład mleka lub niepogarszającego jego właściwości organoleptycznych.

Urządzenia i sprzęt do doju oraz pojemniki przeznaczone do kontaktu z mlekiem myje się i odkaża po każdym użyciu. W związku z tym w gospodarstwie powinny znajdować się środki dezynfekcyjne do sprzętu.

W gospodarstwie powinny znajdować się płytka i płyny do badania zawartości komórek somatycznych w mleku, używane przed każdym dojem dla każdej sztuki. Ponadto musi być wyodrębniona odzież i obuwie przeznaczone do doju bydła i operacjach przy surowym mleku z wyznaczonym czystym miejscem na przebieranie się.

Osoby zajmujące się dojem i przelewaniem mleka surowego noszą czystą odzież roboczą oraz muszą myć ręce bezpośrednio przed rozpoczęciem dojenia i utrzymywać je w czystości przez cały czas trwania doju.

W pobliżu miejsc doju (tzn. w oborze lub w pomieszczeniu, gdzie jest dojarka lub tam gdzie się przelewa / schładza mleko) powinno umieścić się urządzenia umożliwiające osobom zajmującym się dojem i przelewaniem mleka surowego umycie rąk (umywalka z ciepłą wodą).

Każda osoba zajmująca się dojem i przelewaniem mleka surowego ma obowiązek posiadać odpowiednie dokumenty o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania tych czynności, wydane na podstawie przepisów o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia – książeczka zdrowia do celów sanitarno – epidemiologicznych z aktualnymi badaniami ogólnymi i badaniem kału na nosicielstwo salmonelli.

W gospodarstwie powinny znajdować się środki dezynfekcyjne przeznaczone do dezynfekcji budynków inwentarskich (np. soda kaustyczna, rapicid, Virkon) przechowywane w zamkniętej szafce lub zamkniętym pomieszczeniu.

Właściciel zwierząt musi posiadać i przechowywać przez okres 3 lat dokumentację leczenia zwierząt wydawaną przez lekarza weterynarii, sprawującego opiekę nad zwierzętami.

Na budynku inwentarskim powinna znajdować się tabliczka „osobom nieupoważnionym wstęp wzbroniony”.

W gospodarstwie powinien być dostępny komplet paszportów bydła przebywającego w siedzibie stada oraz wypełnione zgodnie ze stanem faktycznym księgi rejestracji bydła oraz świń (w przypadku posiadania trzody chlewnej).

NISPEŁNIENIE WW. WARUNKÓW PODCZAS KONTROLI SKUTKUJE WYDANIEM DECYZJI ADMINISTRACYJNEJ NAKAZUJĄCEJ POPRAWĘ WARUNKÓW WRAZ Z OKREŚLENIEM TERMINU WYKONANIA NAKAZÓW DECYZJI.

PO UPŁYWIE TERMINU WYKONANIA DECYZJI GOSPODARSTWA NADAL NIE SPEŁNIAJĄCE WYMAGAŃ DOSTANĄ DECYZJĘ ZAKAZUJĄCĄ WPROWADZANIA MLEKA SUROWEGO NA RYNEK.

W PRZYPADKU RAŻĄCYCH ZANIEDBAŃ GOSPODARSTWO W TRYBIE NATYCHMIASTOWYM OTRZYMUJE DECYZJĘ ZAKAZUJĄCĄ WPROWADZANIA MLEKA SUROWEGO NA RYNEK.

St. Inspektor Weterynaryjny
ds. higieny środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego
w Rypinie
lek. wet. **Joanna Monika Żychniewicz**

Wykładnią powyższego materiału są :

- Rozporządzenie nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych
- Rozporządzenie nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 września 2003 w sprawie szczegółowych warunków weterynaryjnych, jakie muszą spełniać gospodarstwa w przypadku, gdy zwierzęta lub środki spożywcze pochodzenia zwierzęcego pochodzące z tych gospodarstw są wprowadzane na rynek